

**«Дитяче експериментування - основа
пошуково-дослідницької діяльності дошкільнят»
(ділова гра)**

Мета: удосконалити рівень теоретичної та практичної підготовки вихователів з питань організації пошуково-дослідницької діяльності дітей дошкільного віку

Завдання:

- підвищити рівень професійної компетенції вихователів з розвитку пізнавальної активності дошкільнят через пошуково-дослідницьку діяльність;
- сформувати у вихователів мотивацію на використання в освітньому процесі дослідно-експериментальної діяльності для розвитку пізнавальної активності дошкільнят.

Матеріали:

- музичний супровід;
- картка з запитаннями для бліц-гри;
- картки з ілюстраціями (грунт, пісок, повітря-вітер, сніг і лід, вода);
- папір А-4, фломастери, олівці;
- розноси з різними предметами: овочі, фрукти горіхи, жолуді, шишки, камінці, пісок, ракушки, трава, дерев'яні палички, листя, вода, трубочки, фарба; приладдя для дослідів.

Ведуча: Шановані колеги! Я рада вітати Вас на *діловій грі "Дитяче експериментування – основа пошуково-дослідницької діяльності дошкільнят"*.

Питання розвитку пізнавальної активності у дітей досить актуальне на сьогоднішній день. Дослідити, відкрити, вивчати – значить робити кроки в незвідане і непізнане. А дитинство, це пора пошуків і відповідей на самі різні питання. Зараз ми з Вами продовжимо пізнавати тонкощі організації пошуково-дослідницької діяльності. Для цього поділимося на 5 команд. Вам потрібно придумати назву команди, Ваш девіз (відповідно до теми зібрання) та представити усім присутнім. На виконання у Вас 1 хв.

(Представлення команд)

Ведуча: Нагадаю правила участі в діловій грі:

- вміння слухати інших;
- вироблення спільного вирішення питання;
- брати активну участь у грі;
- дотримуватися культури мовлення і тактовність;
- дотримуватися регламенту.

1. Вправа «Методичний конструктор» (Визначення порядку структурних компонентів експерименту)

Ведуча: Як і будь-яка діяльність експериментування має свою структуру. Обговоріть і виділіть етапи в організації і проведенні дослідів з дошкільнятами. На виконання у Вас 2 хв.

(Команди по черзі презентують свої відповіді).

Отже етапи в організації і проведенні дослідів з дошкільнятами такі:

- постановка дослідницької завдання у вигляді проблемної ситуації;
- прогнозування результату (старший дошкільний вік);
- уточнення правил безпеки життєдіяльності в ході здійснення експериментування;
- уточнення плану дослідження;
- вибір обладнання та його розміщення разом з дітьми в зоні дослідження;
- виконання експерименту (під керівництвом вихователя);
- спостереження результатів експерименту;
- фіксування результатів експерименту;
- формулювання висновків (при педагогічної підтримки в молодшому дошкільному віці, самостійно в середньому і старшому дошкільному віці).

2. Бліц-гра «Питання-відповідь»

Ведуча: Я зачитую питання, Ваше завдання швидше за інші команди підняти руку, щоб дати вірну відповідь. Інші команди можуть доповнювати, якщо відповідь, на їхню думку, була не точною.

1. Як ви розумієте термін "експеримент"?

Відповідь: спроба, дослід, які потребують підтвердження чи спростування; форма пізнання, один з основних методів дослідження; експеримент передбачає проведення практичних дій з метою перевірки рішень проблем, пізнавальних завдань.

2. Які методи і прийоми пошуково-дослідницької діяльності можна використовувати в роботі з дошкільнятами?

Відповідь: пізнавальні заняття, досліди, цільові прогулянки, спостереження, читання наукової і художньої літератури, організація колекцій і виставок, проектна діяльність, проблемні ситуації.

3. Назвіть форми роботи з розвитку пізнавально-дослідницької діяльності з дітьми 5-7 років.

Відповідь: спостереження, експериментування, дослідницька діяльність, створення колекцій, проектна діяльність, проблемні ситуації.

4. Форми роботи з дітьми молодшого дошкільного віку по пізнавальному розвитку.

Відповідь: спостереження, дослідницька діяльність, конструювання експериментування, предметно-маніпулятивна гра, зустрічі з природою, ситуативні розмови.

5. Чи однакові поняття: допитливість і цікавість? Відповідь обґрунтуйте.

Відповідь: Допитливість - це якість, пов'язана з допитливим мисленням, таким як дослідження та навчання, яка спостерігається при дослідженні.

Цікавість - інтерес до різних, навіть несуттєвих подробиць, емоційний вияв пізнавальних потреб.

6. Головна характерна особливість в пізнанні дітей 6-7 років.

Відповідь: самостійність в пізнанні, вихователь створює умови і керує процесом пізнання.

3. Завдання «Тема одна - сюжетів багато»

Ведуча: Перед вами по 1 картці з темами – ґрунт, пісок, повітря-вітер, сніг і лід, вода.

На листку паперу в першому стовпчику таблиці запишіть цікаві дослідження для дітей, пов'язані з Вашою темою. (Виконання 2-3 хв.)

Дослідження	«+»

- Тепер ваш листок із запропонованими темами передайте вправо іншій команді, яка повинна вибрати найцікавішу, на їх думку, і поставити плюс навпроти в правому стовпчику. Якщо жодна з тем не подобається, то команда нічого не ставить.

- Так листок кожної команди оцінюється іншими командами і повертається назад. Ви повинні підрахувати кількість набраних балів (плюсів) і обвести найцікавішу на думку інших команд тему. Таким чином можна вибрати тему дослідницької роботи.

(Команди виконують завдання, обмінюються листками, обговорюють найцікавіші теми для дослідження)

4. Вправа-розминка «Рідке і тверде»

Ведуча: А тепер, шановні колеги давайте пограємо в гру «Рідке і тверде».

Всі встають, беруться за руки і утворюють велике коло. Наше коло, як і вода, може змінювати форму (Під музичний супровід утворюють різні фігури, утворюють хвилі). А тепер уявіть собі, що вода нагрівається, їй стає жарко. Кожен з вас - частинка пари. Ваші долоні стали гарячими, що вам стало важко триматися один за одного. Ваші руки опускаються, спека змушує активно рухатися. (Під музичний супровід починають кружляти, активно рухатися). А тепер вас заморожують, вам стає холодно, що ви в цьому випадку робите? (Стаємо, ближче один до одного) Так, звичайно, треба встати ближче один до одного, обійняти один одного, щоб вам було тепліше. Подивіться, тепер нашу групу вже не можна розтягнути, вона придбала форму, як частка льоду. Наша група – це все ті ж частинки води, але кожен раз вони з'єднані по-різному.

5. Завдання «Методична лабораторія»

Ведуча: Кожна група повинна вибудувати чіткий план роботи з організації дослідницької діяльності дітей з обраної теми дослідження. На виконання завдання 3-5 хв.

(Команди по черзі презентують свої відповіді)

Перший його етап — підготовка до пошукової діяльності в природі — має бути спрямований на виявлення їхніх знань про певні об'єкти та природні явища і створення атмосфери зацікавленості. Цьому сприятимуть доречно поставлені запитання, цікава розповідь дорослого. Так, наприклад, під час гри малят з повітряними кульками вихователь може запитати: «Як ви гадаєте, яка з повітряних кульок важча: та, що наповнена повітрям, чи порожня?».

Другий етап — початок досліду. Він розпочинається із висування припущень. Якщо діти мають необхідні знання, вони можуть самі висувати припущення у вигляді певних висловлювань. (Легка та кулька, що може літати, тобто наповнена повітрям). Якщо вони будуть правильні: вихователів слід підтвердити це дослідом. Неправильні припущення треба спростувати. Після цього дослід має обговорюватися. Всі умови в перебігові обговорення повинні

бути однакові, окрім якоїсь одної. Це необхідно для того, щоб забезпечити чистоту експерименту. Наприклад, щоб перевірити наведене вище припущення, необхідно зважити обидві кульки, вагу яких ми порівнюємо, тобто наповнену повітрям і порожню. Та спочатку треба перевірити, чи однакові вони за всіма параметрами: формою, розміром. А щоб переконатися в тому, що вони однакові і за вагою, обидві кульки слід зважити перш ніж одну з них наповнити повітрям.

Третій етап — перебіг досліду та подальший обмін думками. В наведеному прикладі — одну з кульок наповнюють повітрям і знову зважують на терезах. Результати зважування порожньої кульки і кульки, яку наповнено повітрям порівнюють.

Четвертий етап — заключний, на якому відбувається обговорення результатів досліду. Отже робляться певні висновки, тобто початкові припущення підтверджуються або спростовуються.

Залежно від обсягу та складності організації і проведення дослід може бути як цілим заняттям, так і його компонентом. Слід пам'ятати, що нові знання як результат самостійного «відкриття» дитини мають формуватись на знаннях, попередньо нею засвоєних. Отже, нескладні досліді проводять під час занять, екскурсій у природу, прогулянок, цільових прогулянок та праці в природі з метою закріплення, узагальнення та систематизації знань дітей старшого дошкільного віку.

6. Завдання «Інтегрований підхід до пошуково-дослідницької діяльності»

Ведуча: перед Вами на столах розноси з різними предметами:

- 1 команда – овочі, фрукти;
- 2 команда – горіхи, жолуді, шишки;
- 3 команда – камінці, пісок, ракушки;
- 4 команда – трава, дерев'яні палички, листя;
- 5 команда – вода, трубочки, фарба.

Ваше завдання придумати, які досліді можна провести з цими предметами на заняттях з різних освітніх ліній (безпека життєдіяльності, логіко-математичний розвиток, валеологія...) на загальному столику є різне приладдя для дослідів, яке Ви можете використовувати. На виконання 5 хв.

(Команди по черзі презентують свої досліді)

7. Рефлексія.

Всі команди складають «Синквейн»

- 1 рядок - це назва теми
- 2 рядок - це визначення теми в двох прикметниках
- 3 рядок - це три дієслова, що показують дію в рамках теми
- 4 рядок - фраза з чотирьох слів, що показує відношення автора до теми
- 5 рядок - завершення теми, синонім першого слова, виражений будь-якою частиною мови.

Відповідь:

1. Експеримент
2. Захоплюючий, пізнавальний
3. Відкриває, підтверджує, доводить

4. Життя без експериментів нудне!

5. Дослідження

Ведуча: А закінчити нашу ділову гру я б хотіла притчею «Щастя»:

Бог зліпив людину з глини і залишився у нього невикористаний шматочок. «Що ще зліпити тобі?» - запитав Бог людину. «Зліпи мені щастя, - попросила людина. Нічого не відповів Бог і тільки поклав людині в долоню шматочок глини.

Нескладно зрозуміти суть цієї притчі – все в наших руках. Тільки від нас залежить, створення середовища, насиченого цікавими об'єктами пізнання, які пробудять в дитині дослідника.

Ось на такій позитивній ноті мені б і хотілося закінчити ділову гру. Удачі вам у всіх ваших справах, досліджуйте, експериментуйте та ліпіть самі своє щастя.